

Romanya Ülke Raporu
(Otomotiv Sektörü Açısından)

Ar-Ge Şubesi
Şubat, 2020

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER.....	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. ROMANYA’NIN DIŞ TİCARETİ	6
4. TÜRKİYE İLE TİCARET	10
5.ROMANYA’NIN OTOMOTİV SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	16
6.İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR.....	19
KAYNAKLAR	21

Genel Bilgiler

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Romanya
Nüfus	19,5 milyon
Dil	Romence. Ayrıca yaygın olarak İngilizce, Fransızca, İtalyanca ve Almanca
Din	Ortodoks (%87), Protestan (%6,8) Katolik (%5,6), Diğer (%0,6)
Yüzölçümü	238.391 Km2
Başkent	Bükreş
Başlıca Şehirleri	Bükreş, Yaş (Iasi) , Timisoara, Köstence (Constanta),Cluj-Napoca, Craiova, Galati, Braşov
Cumhurbaşkanı	Klaus Iohannis
Başbakan	Ludovic Orban
Para Birimi	Lei

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

Coğrafi Konum

Asya, Avrupa ve Ortadoğu'nun kavşak noktasında, Tuna Nehri ve Karadeniz yakınlarında yer alan Romanya, coğrafi yerleşim açısından oldukça stratejik bir konuma sahiptir. Büyük bir ekonomik potansiyeli elinde bulunduran ülke, gelişmiş sanayii ve tarım alanlarının yanı sıra zengin doğal kaynakları açısından da oldukça şanslıdır.

19,5 milyonluk nüfusu ve 238.391 kilometrekarelik yüzölçümü ile Avrupa'nın güney doğusunda yer alan Romanya, Bulgaristan (608 km), Macaristan (443 km), Moldova (450 km), Sırbistan (476 km) ve Ukrayna (531 km) ile sınıra sahiptir.

Başkenti Bükreş olan ülkenin diğer önemli şehirleri Köstence, Yaş, Timisoara, Cluj-Napoca, Galati, Braşov ve Craiova'dır.

Siyasi ve İdari Yapı

Romenler, diğer Latin ulusları gibi M.S. ilk 1 000 yıl içinde ortaya çıkmış ve Trakyalı ataları olan Hint-Avrupa köklü "Dacia"lılar ile aynı bölgede yaşamışlardır. Bugün Romenler Doğu Roma dünyasının yegane temsilcisidir ve Romence de İspanyolca, İtalyanca ve Fransızcanın yanında başlıca Latin kökenli dillerden birisidir.

İlk kez 1859 yılında Wallachia ve Moldavia Prenslüklerinin birleşmesi ile doğan Romen ulus devleti, 400 yıl kadar Osmanlı egemenliğinde kalmış ve 1878 yılında resmi bağımsızlığını ilan ederek üç yıl sonra da bir krallık haline gelmiştir. Ancak söz konusu krallık, Romen nüfusun sadece bir kısmını kapsamış, 3 milyon kişi Macaristan yönetimindeki Transilvanya'da, 2 milyon kişi Rusya kontrolündeki Bessarabia'da ve küçük gruplar da Bulgaristan'a ait bulunan Dobruca bölgesinde kalmışlardır. Krallığın,Romanyalıların tamamını bir yönetim altında toplama hedefi, ancak I. Dünya Savaşı'nın ardından 1918 yılında Transilvanya, Bessarabia, Bukovina ve güney Dobruca bölgelerinin Romanya ile birleşmesi ile gerçekleştirilmiştir. Böylelikle ülke bir anda iki misli büyümüş, ancak bu yeni bölgelerin ekonomik gelişmesi, ya da tam anlamıyla entegre olması sağlanamamıştır.

II. Dünya Savaşı sonrası ülke, diğer Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri gibi Sovyet egemenliği altına girerek komünist rejimi benimsemiştir. 1945 yılında Sovyetler Birliği destekli Romanya Komünist

Partisi (RCP) yönetimi ele geçirmiş, 1947 yılı sonunda da Kral Michael tahttan çekilerek ülke Romanya Halk Cumhuriyeti adını almıştır.

1950'li yıllarda Moskova ile bağları zayıflasa da, Gheorghe Gheorghiu-Dej yönetimindeki RCP, Stalinist ekonomi politikalarının tamamını uygulamıştır. 1965 yılında yönetimi devralan Nikolae Çavuşesku (Ceaurescu) devlet konseyi başkanı olmuş, ülkenin adı Romanya Sosyalist Cumhuriyeti olarak değişmiştir. Gizli polis teşkilatının da desteğiyle Çavuşesku olağanüstü bir kişisel güç kazanmış, özellikle 1980'li yılların sonlarına doğru ülke yönetiminin bütün kilit noktalarına Çavuşesku'nun aile üyeleri ve arkadaşları yerleştirilmiştir.

Doğu Avrupa ülkelerinde komünist rejimlerin sarsıldığı 1989 yılı sonlarında, ülkenin Timoşoara kentinde rejime karşı ilk tepkiler başlamış, bastırılan gösterilerin Bükreş'e sıçraması ile birlikte olaylar hızla gelişmiş, 25 Aralık 1989'da Nikolae Çavuşesku ile eşi idam edilmiştir.

Tüm ülkeye yayılan ayaklanmalar sonucu, Ulusal Kurtuluş Cephesi (National Salvation Front) sosyalist rejime son vermiş, 1990 yılında da serbest seçimler yapılarak ülkede çok partili demokratik sisteme geçilmiştir. Romanya, halen çok partili parlamenter sistem ve Senato ile Millet Meclisinden oluşan iki meclis ile yönetilen demokratik bir Cumhuriyettir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

1990 yılından beri, gerek dışarıya göç, gerekse artan ölüm ve azalan doğum oranları nedeniyle, Romanya'nın nüfusu sürekli azalma kaydetmiştir. 1990 yılında 23,21 milyon kişi olan ülke nüfusu, 2018 yılında 19,5 milyon kişiye kadar düşmüştür.

Ülkenin nüfus azalışında doğal sebeplerin yanı sıra göç de önemli bir faktörü oluşturmaktadır. Nüfusun azalmış olmasına, yurtdışına çalışmaya gidenlerin önemli ölçüde sebep olduğu tahmin edilmektedir. Diğer taraftan Uluslararası Göç Örgütü, yurtdışında çalışmakta olan Romen sayısını 2 milyon kişi olarak belirtmektedir ki bu rakam da yetişkin nüfusun yaklaşık %10'luk kısmına karşılık gelmektedir. 1990'lı yıllarda başlayan dış göçün başlangıçtaki hedef ülkeleri Yugoslavya ve Polonya gibi Doğu Avrupa ülkeleri iken bugün Almanya, İtalya, İspanya gibi Batı Avrupa ülkeleri ve İsrail en fazla tercih edilen yabancı ülkeler haline gelmiştir.

Ülkenin nüfusunun %89,5'i Romenlerden oluşmaktadır. Ülkede resmi olarak Macarlar (%6,6), Çingeneler (%2,5) ve Almanlar (%0,5) da dahil olmak üzere 13 azınlık grubu mevcuttur.

Romanya halkının yaklaşık %96'sı okur-yazardır. Nüfusun ortalama yaşı 39,7 olan Romanya, Batı Avrupa ülkelerine göre daha genç bir nüfusa sahiptir. Bununla beraber, azalan doğum oranı, bu durumun değişeceğine ve gelecek 10 yılın sonuna doğru, ülkedeki yaşlı nüfusun çalışma yaşındaki nüfusa bağımlılık oranının yükseleceğine işaret etmektedir. Ülkede 14 yaş altı nüfusta azalma gözlenirken, 65 yaş üstü nüfus ise artmaktadır. Bu durumun, emeklilik, sosyal sigorta ve sağlık sistemi üzerinde bir baskı oluşturmaları beklenmektedir.

Komünist sistemin yıkılmasının ardından, ülkenin işgücü yapısı ve büyüklüğü de önemli ölçüde değişiklik göstermiştir. Özellikle 1990'lı yıllarda kayıt dışı ekonominin büyümesi ile işgücü ile ilgili güncel ve doğru bilgi temin etmek ve bu bilgileri yorumlamak zorlaşmıştır.

İşsizler, emekliler, kırsal kesimde çalışan ücretliler, düşük ücretli işlerde çalışıp büyük kentlerde yaşayan büyük aileler ile Moldova sınırındaki bölgelerde ve daha az gelişmiş olan kuzeydoğu bölgelerinde yaşayan kesimler, ülkede yoksulluktan en fazla zarar gören nüfusu oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde diğer AB ülkelerine yönelik göçün tahmin edilememesi işgücü ile ilgili olarak belirsizlik yaratmaktadır.

Genel Ekonomik Durum

Temel Ekonomik Göstergeler

	2017 ^a	2018 ^a	2019 ^b	2020 ^b	2021 ^b	2022 ^b	2023 ^b	2024 ^b
GSYİH (Cari Fiyatlar -milyar \$)	211,41	239,55	243,7	261,87	281,06	301,67	322,86	345,16
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	6,99	4,1	4	3,5	3	3	3	3
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - \$)	10 762	12 270	12 483	13 414	14 399	15 455	16 542	17 686
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	1,34	4,63	4,17	3,27	2,89	2,55	2,55	2,55
Nüfus (milyon)	19,64	19,52	19,52	19,52	19,52	19,52	19,52	19,52
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-6,74	-10,83	-13,5	-13,66	-13,35	-13,94	-14,57	-15,15

Kaynak: IMF, Ekim 2019, a Gerçekleşen, b Tahmin

Avrupa'nın güney doğusunda yer alan ve Polonya'nın ardından Orta ve Doğu Avrupa'nın en büyük ikinci pazarı durumunda olan Romanya'da, sanayileşme sürecine girilmesiyle birlikte güçlü bir kırsal göç gerçekleşmiştir

II. Dünya Savaşı'ndan ağır yaralarla çıkan Romanya, ekonomisini kaldırmak için büyük bir mücadele dönemine girmiştir. Aralık 1989 Devrimi'nden sonra serbest piyasa sistemine adapte olmaya başlayan Romanya, iktisadi gelişme amacıyla dış ticarete önem vermiştir. Ayrıca, yine bu amaçla pek çok reformlar yapılmıştır.

Kısa sürede hisselerinin çoğu devlet kontrolü altında bulunan bütün kuruluşların hızlı ve şeffaf bir biçimde özelleştirilmesi ve vatandaşların hayat standardının yükseltilmesi yönünde politikalar uygulamaya konulmuştur. Bu reformlar özellikle, IMF, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi uluslararası oluşumlar tarafından desteklenmiştir. Bu önemli gelişmelerle beraber 1 Ocak 2007 itibarıyla ülkenin Avrupa Birliği tam üyesi olması, Romanya'yı Avrupa'nın cazip ülkelerinden biri haline getirmiştir.

Romanya, şu anda hem özel hem de kamu mülkiyetine yayılmış toplam 72 endüstri parkına ev sahipliği yapan bir ülkedir. Bu parkların çoğu havacılık, IT&C ve endüstri gibi endüstriler için uygun özellikler sunmaktadır. Hepsi, şirketlere, iş odaklarına göre kamu hizmetlerine ve bazı özel fayda paketlerine erişim sağlar. Yatırımcılar ayrıca arazi, inşaat ve şehir planlama vergilerinin yanı sıra arazi varış yerlerinin değişmesinden de muaftır.

Romanya'daki endüstri parklarının çoğu, Prahova İlçesinde 14 parkı olmak üzere 21 parkın bulunduğu Güney Bölgesi'nde ve 9'u Cluj İlçesinde olmak üzere 15 parkı olan Kuzey Batı Bölgesi'nde bulunmaktadır. Romanya'nın Merkez Bölgesi'nde, 11'i Brasov İlçesinde inşa edilen, 6'sı Güney Batı Bölgesi'nde, 5'i Kuzey Doğu Bölgesi'nde ve 6 parkı Batı Bölgesi'nde bulunan 17 sanayi parkı daha bulunmaktadır. Ayrıca Güney Doğu Bölgesi'nde 2 ve Bükreş'te 2 park bulunmaktadır.

Ülke ekonomisinin karşı karşıya olduğu çeşitli problemler bulunmaktadır. Ülkede kayıt dışı ekonominin büyük olması, vergi sistemine düşük oranda katkı sağlayabilen kırsal nüfusun yüksek olması, vergilerin düzenli olarak toplanamaması gibi sorunlardan dolayı vergi gelirleri yeterli düzeye ulaşamamaktadır. Bu nedenle eğitim, sağlık, refah, altyapı ve güvenlik harcamaları yeterli düzeyde gerçekleştirilememektedir. Romanya Doğu Avrupa ülkeleri arasında en düşük kişi başı gelire, çevre standartları açısından en düşük seviyeye, en yüksek ödenmemiş vergi borçlarına

ve en düşük eğitim harcamasına sahiptir. Ülkenin Euro Bölgesi ile kurmuş olduğu sıkı ticari ve mali bağlar, ekonomisini bu bölgedeki gelişmelere karşı riskli hale getirmektedir.

Romanya'nın AB fonlarından faydalanma miktarının önümüzdeki dönemde diğer yıllara göre daha fazla olması beklenmektedir. Bu durumun da ülke ekonomisinde olumlu bir etki yaratacağı tahmin edilmektedir. 2014- 20 yılları için Romanya'nın kullanabileceği fon miktarı 22 milyar € düzeyindedir. Ayrıca tarım sektörü için fon miktarı ise 17,5 milyar €'dur.

2018 yılında %4,6 olan tüketici fiyatlarındaki yıllık ortalama enflasyon oranının 2019 yılında %4,1 olacağı tahmin edilmektedir.

2017 yılında sabit fiyatlara göre %7 oranında büyüyen GSYH'nin, 2018 yılında %4,1 oranında büyüme ve 2019 yılında ise %4 oranında artarak 243,7 milyar \$ olması beklenmektedir.

Romanya ihracatının %70'inden fazlasını AB'ne gerçekleştirmektedir. Banka varlıklarının yaklaşık % 82'si AB ülkelerinde yerleşik bankalara aittir. AB'nde yaşanan kriz Rumen ekonomisini etkilemeye devam etmekte, yabancı firmaların Romanya'da yatırım gerçekleştirme konusunda çekimser kalmaktadırlar. Ülkenin 2017-2020 döneminde ise ortalama büyüme oranının % 3,4 civarında olması öngörülmektedir.

Dış Ticaret

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	63 510	74 544	138 054	- 11 034
2017	70 711	85 337	156 048	- 14 626
2018	79 673	97 893	177 566	- 18 220

Kaynak: Trademap

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018	Ürünün Payı (%) 2018	Ürünün 2017 - 2018 Yıllarındaki Değişimi (%)
	TOPLAM İHRACAT	63.510.246	70.710.996	79.672.860	100	12,7
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	5 922 426	7 366 223	7 625 211	9,6	3,5
8703	Otomobiller	3 175 821	3 392 842	5 498 451	6,9	62,1
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	4 142 218	4 327 983	4 644 420	5,8	7,3
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 798 182	2 078 205	2 688 417	3,4	29,4
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	1 846 919	1 807 610	2 319 711	2,9	28,3
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1 585 407	1 610 667	1 816 678	2,3	12,8
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1 437 672	1 518 382	1 698 737	2,1	11,9

8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1 178 622	1 129 025	1 251 839	1,6	10,9
1001	Buğday ve mahlut	1 265 113	1 122 750	1 225 938	1,5	9,2
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	1 042 912	1 036 480	1 145 876	1,4	10,6
1005	Mısır	770 693	825 048	1 027 009	1,3	24,5
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb.)	771 268	898 618	1 012 134	1,3	12,6
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	579 951	729 684	905 685	1,1	24,1
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	724 633	792 850	847 938	1,1	6,9
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	525 781	712 939	845 329	1,1	18,6

Kaynak: Trademap

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018	Ürünün Payı (%) 2018	Ürünün 2017 - 2018 Yılları Değişimi (%)
	TOPLAM İTHALAT	74.543.891	85.337.424	97.893.267	100	14,7
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	2 996 299	3 323 054	4 590 856	4,7	38,2
2709	Petrol Yağları Ve Bitümenli Minerallerden Elde Edilen Yağlar (Ham)	2 305 006	3 047 574	4 248 959	4,3	28,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	2 556 730	2 737 628	2 989 964	3,1	9,2
8703	Otomobiller	1 876 746	2 222 315	2 627 762	2,7	18,2
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1 662 281	1 943 278	2 242 642	2,3	15,4
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1 677 581	1 758 427	2 048 372	2,1	16,5
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 019 398	1 444 367	1 776 773	1,8	23
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb.)	1 202 142	1 338 348	1 466 802	1,5	9,6

8542	Elektronik entegre devreler	1 013 243	1 199 686	1 465 999	1,5	22,2
3926	Plastikten diğ er eşya	870 126	979 472	1 110 273	1,1	13,4
7326	Demir veya ç elikten eşya	659 085	751 189	883 684	0,9	17,6
8701	Traktörler	726 986	614 243	843 627	0,9	37,3
8538	Esas itibariyle 85.35, 85.36 veya 85.37 pozisyonlarında yer alan cihazlarda kullanılmaya uygun aksam ve parçalar	616 711	702 229	798 996	0,8	13,8
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	653 256	701 233	786 655	0,8	12,2
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	527 196	483 995	706 544	0,7	46

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (1 000 Dolar)

SIRA	ÜLKELER	2016	2017	2018	Ülkenin Payı (%) 2018	2017 - 2018 Değişim (%)
	TOPLAM İHRACAT	63.510.246	70.710.996	79.672.860	100	12,7
1.	Almanya	13 630 502	16 198 850	18 379 284	23,1	13,5
2.	İtalya	7 281 457	7 858 195	9 083 462	11,4	15,6
3.	Fransa	4 582 206	4 786 848	5 680 124	7,1	18,7
4.	Macaristan	3 298 014	3 318 601	3 904 760	4,9	17,7
5.	İngiltere	2 751 567	2 883 993	3 387 482	4,3	17,5
6.	Bulgaristan	2 027 291	2 336 124	2 565 070	3,2	9,8
7.	Polonya	1 836 060	2 213 881	2 538 253	3,2	14,7
8.	İspanya	1 905 036	2 111 265	2 477 922	3,1	17,4
9.	Çekya	1 675 152	2 031 583	2 365 340	3	16,4
10.	Türkiye	1 968 367	2 328 979	2 282 019	2,9	- 2
11.	Hollanda	1 606 956	1 812 913	2 074 492	2,6	14,4
12.	Avusturya	1 513 589	1 650 066	1 828 716	2,3	10,8
13.	Slovakya	1 110 599	1 213 462	1 499 707	1,9	23,6
14.	ABD	991 494	1 174 432	1 477 460	1,9	25,8
15.	Belçika	1 216 253	1 404 513	1 426 514	1,8	1,6

Kaynak: Trademap

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (1 000 Dolar)

SIRA	ÜLKELER	2016	2017	2018	Ülkenin Payı (%) 2018	2017 - 2018 Değişim (%)
	TOPLAM İTHALAT	74.543.891	85.337.424	97.893.267	100	14,7
1.	Almanya	15 270 507	17 014 364	19 903 386	20,3	17
2.	İtalya	7 568 128	8 471 410	9 112 440	9,3	7,6
3.	Macaristan	5 596 193	6 411 796	6 726 304	6,9	4,9
4.	Polonya	3 822 205	4 638 241	5 442 597	5,6	17,3

5.	Çin	3 794 094	4 262 390	5 187 269	5,3	21,7
6.	Fransa	4 125 374	4 516 384	4 981 642	5,1	10,3
7.	Türkiye	2 791 894	3 357 062	4 204 246	4,3	25,2
8.	Hollanda	3 025 682	3 385 375	3 801 203	3,9	12,3
9.	Rusya	2 191 999	2 802 008	3 698 586	3,8	32
10.	Avusturya	2 649 848	2 831 601	3 207 680	3,3	13,3
11.	Çekya	2 112 341	2 451 701	2 862 047	2,9	16,7
12.	Bulgaristan	2 313 888	2 413 336	2 712 462	2,8	12,4
13.	İspanya	2 032 406	2 297 655	2 606 481	2,7	13,4
14.	Belçika	1 739 770	1 989 572	2 320 307	2,4	16,6
15.	Slovakya	1 746 122	2 014 974	2 243 325	2,3	11,3

Kaynak: Trademap

Türkiye ile Ticaret

Türkiye-Romanya Dış Ticaret Seyri (Milyon Dolar)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	2.671	2.196	4.867	475
2017	3.139	2.480	5.619	659
2018	3.867	2.447	6.314	1.420
2019	3.859	2.483	6.342	1.376

Kaynak: TÜİK, Trademap

Türkiye'nin Romanya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018	Ürün Payı (%) 2018	Ürünün 2017 - 2018 Yılları Değişim (%)
	TOPLAM İHRACAT	2.671.249	3.139.188	3.867.122	100	23,2
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	161 992	176 080	199 285	5,2	13,2
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	73 252	126 292	189 893	4,9	50,4
8408	Sıkıştırma ile ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	170 129	159 998	188 184	4,9	17,6
8703	Otomobiller	69 730	95 228	132 851	3,4	39,5
7214	İnşaat demiri	14 967	56 685	116 909	3	106,2
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	55 482	75 477	99 714	2,6	32,1
7225	Diğer alaşımlı çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	11 333	44 130	98 223	2,5	122,6
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	19 679	27 463	85 497	2,2	211,3

8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	36 994	49 635	61 906	1,6	24,7
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	14 433	17 529	57 591	1,5	228,5
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	33 354	46 076	51 294	1,3	11,3
7326	Demir veya çelikten eşya	38 060	51 972	50 881	1,3	-2,1
805	Turuncgiller (taze/kurutulmuş)	43 337	39 962	48 824	1,3	22,2
7305	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (dikişli, perçinli) (kesitleri daire şeklinde, dış çapı > 406,4 mm)	23	571	48 219	1,2	8344,7
7322	Demir veya çelikten elektriksiz merkezi ısıtmaya mahsus radyatör, motorlu hava püskürtücüler, bunların aksam-parçası	33 696	43 995	46 892	1,2	6,6

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Romanya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2016	2017	2018	Ürünün Toplamdaki Payı (%) 2018	Ürünün 2017 - 2018 Yıllarındaki Değişimi (%)
	TOPLAM İTHALAT	2.195.728	2.480.196	2.447.471	100	-1,3
7204	Diğer döküntü ve hurdalar	107 583	187 993	225 450	9,2	19,9
8703	Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (silindir hacmi=<1500cm3)	281 420	253 891	216 626	8,9	-14,7
8708	Kara taşıtları için kıvılcım ateşlemeli motorlar; 250cm3	140 595	186 541	173 747	7,1	-6,9
8407	Diğer yağlar ve müstahzarlar	105 931	112 370	158 124	6,5	40,7
2710	Ayçiçeği tohumu	94 097	119 122	115 493	4,7	-3
1206	Otomobil dış lastiği; yeni	37 182	19 987	95 594	3,9	378,3
7208	Şampuanlar	161 224	145 649	90 322	3,7	-38
4011	Mısır (diğer)	98 575	115 894	86 064	3,5	-25,7
0102	Sığırlar; damızlık olmayan	0	45 870	65 544	2,7	42,9
3305	Demir veya alaşımsız çelikten yassı diğer mamüller (sıcak hadde, genişlik >= 600mm, kalınlık > 10mm, kaplanmamış)	68 373	71 621	58 154	2,4	-18,8
1005	Diğer aydınlatma/gözle	18 603	56 650	55 481	2,3	-2,1

	görülebilir işaret cihazları					
7209	Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)	35 332	57 007	46 062	1,9	-19,2
8512	Kara taşıtları için diferansiyelli aksları vb. aksam, parçaları	22 426	40 293	41 120	1,7	2,1
7108	Kara taşıtları için emniyet kemerleri	68 940	32 560	36 132	1,5	11
4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	32 888	35 601	31 295	1,3	-12,1

Kaynak: Trademap

Romanya'nın Otomotiv Sektörü Açısından Değerlendirilmesi

Romanya otomobil üreticileri derneğine göre, Romanya otomobil üretimi 2019 yılında yıllık % 3 artışla 490.412 adede yükseldi. Romanya'da yeni otomobil satışları da on yıl içinde en yüksek seviyeye ulaştı.

Kaynak: https://www.just-auto.com/news/romanian-car-output-up-in-2019_id193179.aspx

Romanya'nın 2018 yılı itibariyle toplam motorlu araç üretimi 476.769 adet olup, bu sayının tamamı binek otomobillere aittir. 2017 yılındaki toplam motorlu araç üretiminde 10 adet ticari araç üretimi varken bu sayılar 2016 yılında 445 adet ve 2015 yılında 6 adettir.

Romanya Otomotiv Sektörü (Adet)

	2015	2016	2017	2018
Pazar	120.591	142.020	121.981	158.278
Üretim	387.177	359.306	359.250	476.769

<http://www.oica.net/category/sales-statistics/>

<http://www.oica.net/production-statistics/>

İTHALAT: Romanya'nın 2018 yılı itibariyle 87 faslından yaptığı ithalat toplam 9.716.211 (bin USD)'dir. 87 faslında ilk dört kalem olan tedarik sanayi, binek otomobil, traktörler ve eşya taşımaya mahsus motorlar başta olmak üzere tüm kalemlerde 2017 yılına göre artış söz konusudur.

Fasıl	Ürün adı	2016	2017	2018
'8708	Tedarik Sanayi	2.996.299	3.323.054	4.590.856
'8703	Binek Otomobil	1.876.745	2.222.314	2.627.764
'8701	Traktörler (87.09 pozisyonuna giren traktörler hariç)	726.985	614.243	843.627
'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	527.195	483.994	706.544
'8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	215.381	219.254	297.828
'8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dâhil) motorlu taşıtlar	69.239	74.022	177.577
'8714	87.11 ile 87.13 Pozisyonlarındaki taşıtların aksam, parça ve aksesuarı	121.026	148.059	169.174
'8705	Özel amaçlı motorlu taşıtlar (insan veya eşya taşımak üzere özel, olarak yapılmış olanlar hariç)	69.232	62.997	126.048
'8710	Tanklar ve diğer zırhlı savaş taşıtları (motorlu) (silahla donatılmış, olsun olmasın) ve bunların aksam ve parçaları	170	14.567	46.956
'8711	Motosikletler (mopedler dâhil) ve bir yardımcı motoru bulunan, tekerlekli taşıtlar (sepetli olsun olmasın); sepetler	17.573	21.529	31.901

'8712	Motorsuz bisikletler ve diğer motorsuz tekerlekli taşıtlar (üç tekerlekli, dağıtım amaçlı bisikletler dâhil)	21.097	24.752	27.135
'8706	87.01 ile 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtlar için, motorla donatılmış şasiler	30.513	24.228	25.735
'8715	Bebek arabaları ve bunların aksam ve parçaları:	12.459	15.464	17.422
'8707	87.01 ile 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların karoserileri, (şoför mahalleri dâhil)	7.614	8.251	16.966
'8709	Fabrika, antrepo, liman veya hava limanlarında kısa mesafelerde, eşya taşımaya mahsus, kaldırma tertibatı ile donatılmamış kendin-, den hareketli yük arabaları; demiryolu istasyon platformlarında, kullanılan türde çekiciler; bu taşıtların aksam ve parçaları	3.347	4.426	8.550
'8713	Engelliler için taşıyıcılar (motoru veya hareket ettirici başka bir, tertibatı olsun olmasın)	1.723	1.904	2.128
TOPLAM:		6.696.598	7.263.058	9.716.211

Kaynak: Trademap

Romanya'nın 87 faslından İthalat Yaptığı Ülkeler (bin USD)

İhracatçı Ülkeler	2016	2017	2018
Dünya	7.072.354	7.789.453	9.716.210
Almanya	2.371.447	2.443.792	3.103.206
Fransa	636.457	678.905	809.327
Türkiye	325.867	406.179	603.399
Çekya	398.363	462.761	568.759
Macaristan	323.825	441.192	539.925
Polonya	322.739	352.757	512.694
İtalya	412.954	462.718	503.582
Avusturya	305.921	365.628	478.936
İspanya	386.810	402.538	416.628
Hollanda	242.070	234.736	262.100
Slovakya	182.547	209.748	226.921
Belçika	189.600	181.522	217.676
Çin	121.855	167.112	207.561
Bulgaristan	165.576	158.662	156.901
İsveç	84.157	91.156	105.906

Kaynak: Trademap

Romanya'nın 87 faslından ithalatında Almanya birinci sırada yer almaktadır. 2018 yılında 19.903.386 (bin USD) toplam Almanya ithalatının 3.103.206 (bin USD)'lik (%15,5'lik) kısmını 87 faslından ithalat oluşturmaktadır.

İHRACAT: Romanya'nın 2018 yılı itibariyle 87 faslından yaptığı ihracat toplam 13.832.350 (bin USD)'dir.

Fasıl	Ürün Adı	2016	2017	2018
'8708	Tedarik Sanayi	5.922.426	7.366.222	7.625.211
'8703	Binek Otomobil	3.175.821	3.392.841	5.498.450
'8714	87.11 ila 87.13 Pozisyonlarındaki taşıtların aksam, parça ve aksesuarı:	151.819	140.121	141.640
'8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer, taşıtlar; bunların aksam ve parçaları:	56.085	71.217	109.669
'8712	Motorsuz bisikletler ve diğer motorsuz tekerlekli taşıtlar (üç tekerlekli, dağıtım amaçlı bisikletler dâhil):	65.338	85.256	105.824
'8711	Motosikletler (mopedler dahil) ve bir yardımcı motoru bulunan, tekerlekli taşıtlar (sepetli olsun olmasın); sepetler:	51.330	64.009	87.756
'8701	Traktörler (87.09 pozisyonuna giren traktörler hariç):	57.136	54.848	85.774
'8707	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtların karoserileri, (şoför mahalleri dâhil):	62.415	60.852	52.971
'8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dâhil) motorlu, taşıtlar:	33.704	39.669	52.393
'8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar:	21.119	18.488	29.581
'8715	Bebek arabaları ve bunların aksam ve parçaları:	22.817	23.294	18.335
'8705	Özel amaçlı motorlu taşıtlar (insan veya eşya taşımak üzere özel, olarak yapılmış olanlar hariç)	11.074	7.319	13.778
'8710	Tanklar ve diğer zırhlı savaş taşıtları (motorlu) (silahla donatılmış, olsun olmasın) ve bunların aksam ve parçaları	8.380	7.665	8.538
'8706	87.01 ila 87.05 Pozisyonlarında yer alan motorlu taşıtlar için, motorla donatılmış şasiler	1.525	1.346	1.328
'8709	Fabrika, antrepo, liman veya hava limanlarında kısa mesafelerde, eşya taşımaya mahsus, kaldırma tertibatı ile donatılmamış kendinden hareketli yük arabaları; demiryolu istasyon platformlarında, kullanılan türde çekiciler; bu taşıtların aksam ve parçaları	3.259	2.643	1.095
'8713	Engelliler için taşıyıcılar (motoru veya hareket ettirici başka bir, tertibatı olsun olmasın)	9	9	7
TOPLAM:		9.644.257	11.335.799	13.832.350

Kaynak: Trademap

Romanya'nın 87 faslından ihracat yaptığı Ülkeler (bin USD)

İthalat Yapan Ülkeler	2016	2017	2018
Dünya	9.794.457	11.495.066	13.832.351
Almanya	2.754.150	3.882.457	4.348.887
Fransa	979.848	1.074.485	1.538.081
İtalya	733.504	822.382	1.237.948
Birleşik Krallık	456.695	526.504	824.816
İspanya	476.893	520.244	714.460
Polonya	441.568	465.854	506.539
Macaristan	442.902	357.187	483.197
Rusya Federasyonu	373.289	418.129	404.637
Çekya	274.082	340.287	392.093
Fas	292.523	332.916	388.960
Türkiye	355.045	385.856	357.698

Belçika	188.564	217.596	248.466
Avusturya	102.789	136.134	203.960
Slovakya	174.950	184.877	200.447
Hollanda	108.833	133.135	170.258

Kaynak: Trademap

Romanya'nın 87 faslından ithalatında olduğu gibi ihracatta da Almanya birinci sıradadır. Romanya'nın bu ülkeye 2018 yılında toplam 18.379.284 (bin USD) ihracat gerçekleştirmiş iken bu ihracatın 4.348.887 (bin USD) lik kısmı (23,7'lik) kısmı 87 faslına aittir.

87 Faslı Türkiye'den Romanya'ya İhracat (Bin USD)

	2016	2017	2018	2019
İhracat	629.510	695.321	893.035	940.134

Kaynak: UİB

Türkiye'den Romanya'ya 87 faslında ihracatımız 2019 yılı itibariyle 940.134 (bin USD) olarak gerçekleşmiştir. Bu fasılda Romanya'ya ihracatımız son dört yıl itibariyle değerlendirildiğinde her yıl arttığı görülmektedir. Türkiye Romanya'nın ihracat yaptığı ülkeler sıralamasında 3. Sırada yer almaktadır.

87 faslı ihracatımızda tedarik sanayi 539.993.918 USD'lik ihracat değeri ile 1. Sıradadır. Bununla birlikte söz konusu kalemde 2019 yılında ihracat değeri bir önceki yıla göre %8 azalmıştır. Binek otomobiller ihracatımız 177.036 0650 USD'lik değer ile 2 sırada yer almakta olup, bir önceki yıla göre %33 lük bir artış söz konusu olmuştur. Otobüs, Minibüs, Midibüs ihracatı 135.349.465 USD değer ile bir önceki yıla göre %58 artış ile gerçekleşmiştir. Bu üç kalemin ihracat değeri, 87 faslındaki toplam ihracatın %91'ini oluşturmaktadır.

ÜRÜN GRUBU	2018 Ocak - Aralık FOB USD	2019 Ocak - Aralık FOB USD	Değişim FOB USD%
TEDARİK SANAYİ	586.862.882	539.993.918	-7,99%
BİNEK OTOMOBİLLER	132.674.281	177.036.650	33,44%
OTOBÜS. MİNİBÜS. MİDİBÜS	85.557.155	135.349.465	58,20%
3 FASIL TOPLAMI	805.094.319	852.380.033	5,87%
DİĞER	87.940.830	87.754.442	-0,21%
87 FASLI GENEL TOPLAM	893.035.149	940.134.474	5,27%

Kaynak: UİB

İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Romanya'da iş ilişkilerini belirleyen özel bir takım gelenekler yoktur. Batı iş dünyasının uyguladığı standartlar uygulanır. Bununla beraber, Batı Avrupalı işadamlarından farklı olarak Romenler dakikliğe çok büyük önem vermemektedir.

Romenler sıcakkanlı insanlardır. Yabancıları oldukça iyi karşılarlar. Tanışmalarda tokalaşılır ve ziyarete gidildiğinde normal nezaket kuralları uygulanır. Toplantılarda kartvizit bulundurmak ve tanışılan kişilere vermek önemlidir.

Para Kullanımı

1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde çıkartılan 195/2008 sayılı Kararname uyarınca, AB ülkelerine (Romanya dahil) giriş ve çıkışlar esnasında 10.000 euroyu aşan miktardaki her türlü nakit para ve anılan kararnamenin 1.maddesi uyarınca nakit para olarak kabul edilen çek, senet vb. kıymetli evrakın Gümrük idaresine bildirilmesi gerekmekte olup , sözkonusu bildirim yapılmadığı takdirde, kontrollerde tespit edilen nakit para/kıymetli evrakın değerinin 10.000 Euroyu aşan kısmınının %40'sine kadar varan miktarlarda cezai müeyyidenin, ayrıca nakit para/kıymetli evraka el konulmasının söz konusu olmaktadır.

Bu çerçevede, ağır cezai müeyyidelerle karşılaşılmasından vatandaşlarımızın Romanya'ya (ve diğer AB ülkelerine) yapacakları seyahatler esnasında ve AB ülkelerinden ayrılırken yanlarında bulunduracakları nakit para ve kıymetli evrakla (başkasına devredilmesi önünde bir kısıtlama olmayan nama yazılı çekler dahil) ilgili beyan yükümlülüklerine riayet etme konusunda azami hassasiyet göstermelerinin yararlı olacaktır.

Konu hakkındaki ayrıntılı malumata Avrupa Komisyonu'nun aşağıdaki web adresinden erişilmesi mümkün bulunmaktadır.

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/cash_controls/index_en.htm

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

- 1-2 Ocak (Yeni Yıl)
- 6 Ocak (Ortodoks takviminde Paskalya)
- 1 Mayıs (İşçi Bayramı)
- 1 Aralık (Romanya Ulusal Günü)
- 25-26 Aralık (Noel)

Kullanılan Lisan

Romanya'da resmi dil Romence'dir Romence'de Latin alfabesi kullanılır. Bunun yanı sıra, ülkede başta

İngilizce olmak üzere Fransızca ve Almanca da yaygın şekilde konuşulmaktadır.

Ulaşım

Türkiye ile Romanya arasında THY ve Romanya Havayolu şirketi TAROM uçak seferleri düzenlemektedir. Ülkeye denizyolu ile yolcu taşımacılığı pek bulunmamaktadır. Mevcut Ro-Ro taşımacılığı ise, talep yetersizliğinden dolayı fazla kullanılmamaktadır.

Ankara-Bükreş arası demiryolu seyahati 33 saat sürmektedir. Romanya içinde geceleri tren yolculuğu pek güvenli olmamakla beraber, Ankara-Bükreş hattında herhangi bir güvenlik sorunu yaşanmamaktadır. Ülkeye karayolu ile gidişte, Bulgaristan sınırında transit geçiş vizesi almak mümkündür.

Romanya'nın ulusal havayolları şirketi olan Tarom, Romanya, Avrupa, Asya ve Kuzey Amerika'nın önde gelen merkezlerine hizmet etmektedir. Ülkedeki tüm şehir ve kasabalarda havayolu servisleri mevcuttur.

Ülke içinde otomobil ile seyahat edilmesi halinde trafik kurallarına çok dikkatle uyulması gerekmektedir. Bükreş'te, büyük otellerin Otopeni Havaalanı'na otobüs hizmetleri vardır. Ayrıca havaalanında araba kiralama şirketleri de bulunmaktadır. Ayrıca Otopeni havaalanından şehir merkezine sürekli servis bulunmaktadır.

Romanya'da çok iyi hizmet veren uluslararası ve yerli bir raylı sistem vardır. Günlük çalışan Wiener-Waltzer Ekspresi ile Viyana'dan Bükreş'e 20 saatte ulaşmak mümkündür.

Haberleşme

Ülkenin yerel telefon servisleri otomatik ve oldukça güvenilirdir. Uluslararası telefon ve telgraf bağlantıları genellikle iyidir.

Romanya'nın uluslararası telefon kodu 0040'dır. Ülke içinde alan kodları bulunmaktadır. Bükreş alan kodu 21, Köstence alan kodu 241'dir. Mobil telefon kullanımı çok yaygındır.

Büyük postanelerden ve otellerden faks göndermek mümkündür. İnternet ve e-mail yaygın kullanılmakta ve çok sayıda İnternet Café bulunmaktadır. Buralarda saati yaklaşık 1 dolara internet hizmetlerinden faydalanmak mümkündür. Ayrıca ülkede büyük kargo şirketlerinin temsilcilikleri vardır.

Yerel Saat

Romanya, Greenwich'e göre 2 saat ileridedir. (GMT+2 saat) Türkiye ile Romanya arasında saat farkı yoktur.

Barınma

Romanya'da çok çeşitli oteller bulunmaktadır. Otel fiyatları, 50 dolardan başlayarak 250-300 dolara kadar çıkmaktadır. Ayrıca uzun dönemli kalınacak yerler de mevcuttur. Kalacak yer bulmak için uluslararası seyahat acenteleriyle ilişki kurulabilir ya da doğrudan temasa geçilebilir.

Önde gelen otellerde faks, teleks ve uluslararası telefon servisleri mevcuttur. Yatak, yemek ve diğer hizmet bedelleri yerel para ile, yerel paraya çevrilebilen herhangi bir para birimiyle, seyahat çekleriyle ve kredi kartlarıyla ödenebilir. Nakit Amerikan Doları ve Euro, kolaylıkla değiştirilebilir olduğu için yaygın bir ödeme aracıdır.

Sağlık

Romanya'da tıbbi bakım hala batı standartlarının altındadır. Bununla beraber özel klinikler mevcuttur.

İklim

İklim Avrupa'nın kıtasal özelliklerini yansıtır. Yazlar sıcak ve kışlar soğuktur. Özellikle dağlarda kar yağışı yoğunken ülkenin güney kesimleri nispeten ılıktır. En sıcak ay Temmuz (ortalama 16-30 derece), en soğuk ay ise Ocak'tır (ortalama eksi 7-1 derece). Buna karşılık en az yağış alan ay Şubat, en fazla yağış alan ay ise Haziran ayıdır.

KAYNAKLAR

1. OICA www.oica.net
2. Ticaret Bakanlığı www.ticaret.gov.tr
3. Trademap www.trademap.org
4. TUIK www.tuik.gov.tr
5. Türkiye İhracatçılar Meclisi <http://www.tim.org.tr/tr/>
6. Uludağ İhracatçı Birlikleri <http://www.uib.org.tr/tr/>

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.